

Architektura cyklu w japońskiej sztuce budowania

STRESZCZENIE

Autor: mgr inż. Kamil Drzewiński

Tematem pracy jest japońska *architektura cyklu*, koncepcja architektury *sacrum* w tradycji architektonicznej obiektów kultu sintoistycznego w Japonii, stworzona w oparciu o zrytualizowaną nierozłączności przestrzeni i cyklu (przestrzeni i czasu). Celem pracy jest zarówno udowodnienie istnienia japońskiej architektury sakralnej określonej opracowaną przez autora definicją *architektury cyklu*, jak i budowa spójnej bazy informacji służących poznaniu procesów odpowiedzialnych za powstanie archetypów pradawnej architektury sakralnej Japonii.

Główny wybrany przypadek to świątynia sintoistyczna Ise jingū (w Ise, pref. Mie). Analizie poddana została zarówno architektura świątyni, jej cykliczny rytuał odnowy (jap. *shikinen-sengū*), jak również teorie na temat prawdopodobnych początków świątyni i znaczenia symbolicznego oraz społecznego rytuałów związanych z jej architekturą. Studium przypadków zawiera również opis budynków wznoszonych podczas cyklu ceremonii związanych z intronizacją cesarza – pałacu Daijo-kyū, a także odniesienia do innych, charakterystycznych obiektów architektonicznych japońskiego *sacrum*.

Praca rozpoczyna się od przedstawienia koncepcji związanych z postrzeganiem czasu i przestrzeni w kulturze, języku i architekturze Japonii oraz próbą definicji terminu *architektura cyklu*. Dalej przedstawione są początki cywilizacji Japonii, warunki naturalne japońskiego archipelagu oraz domniemane prototypy architektury użytkowej i mieszkalnej, a także zagadnienia dotyczące cech tzw. japońskości w architekturze. Znalazły się tu również interdyscyplinarne informacje, które tworzą niezbędne tło do wybranych dla dysertacji przypadków *architektury cyklu* – kontekst zagadnień z zakresu kultury, religii i historii Japonii, a także archeologii i antropologii. Wszystkie informacje powiązane są z problematyką początków cywilizacji Japonii i jej późniejszych osiągnięć w dziedzinie architektury sakralnej sintoizmu.

W pracy poddano analizie architekturę sintoizmu świątynnego, rozpoczynając od przedstawienia tła społeczno-historycznego, które dało początek jego rytuałom, obiektom i przestrzeniom *sacrum*. Transformacja tymczasowych świątych obiektów pradawnej architektury Japonii w budynki stałych świątyń sintoistycznych poddana jest odrębnej analizie, która zakończona jest opisem współczesnej klasyfikacji oraz stylów architektonicznych powstałych w wyniku historycznych ewolucji.

Słowa kluczowe: *architektura cyklu, architektura sintoizmu, architektura sakralna Japonii, świątynia sintoistyczna Ise jingū, cykl shikinen-sengū.*